

УДК 159.923.2

Слободенюк Л. І.*

АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ВІТАГЕННОГО НАВЧАННЯ З ГОЛОГРАФІЧНИМ ПІДХОДОМ У РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

У статті здійснено аналіз провідних дослідницьких психолого-педагогічних підходів до визначення сутності поняття «життєва компетентність», визначено й описано її структуру. Детально розкривається сутність понять «життєвий досвід», «досвід життя», «вітагенне навчання», «технології голографічного методу». Технології вітагенного навчання представлені як сукупність прийомів, що забезпечують реалізацію освітніх завдань з опорою на життєвий досвід. Обґрунтовано застосування вітагенних технологій навчання як універсального способу збагачення процесу засвоєння матеріалу різних дисциплін у контексті компетентісного підходу.

Проаналізовано дослідження А. Белкіна щодо рівнів запам'ятовування вітагенної інформації та стадій переходу вітагенної інформації у вітагенний досвід. Розкрито види й зміст вітагенних технологій з голографічними проєкціями: прийом стартової актуалізації життєвого досвіду учнів; прийом випереджаючої проєкції викладання; прийом додаткового конструювання; прийом тимчасової просторової змістовної синхронізації освітніх проєкцій; прийом вітагенних аналогій в освітніх проєкціях; прийом вітагенного натхнення об'єктів живої й неживої природи та голографії освітнього процесу; технологія творчого синтезу освітніх проєкцій; технологія творчого моделювання ідеальних освітніх об'єктів.

Показано, що впровадження інноваційних вітагенних технологій як дидактичних технологій навчання в шкільній практиці засноване на актуалізації життєвого досвіду особистості, її інтелектуально-психологічного потенціалу в освітніх цілях. Зокрема, психологічний супровід вітагенного навчання організовується з метою створення умов для саморозвитку й самореалізації здобувачів освіти.

Доведено ефективність застосування вітагенного навчання з голографічними проєкціями в роботі практичного психолога.

Ключові слова: життєва компетентність, вітагенна інформація, вітагенний досвід, вітагенне навчання, технології голографічного методу.

Реформування сучасної освіти супроводжується введенням нових спеціальних форм організації пізнавальної діяльності, які мають конкретну мету – створити такі умови навчання, за яких кожний учень міг би успішно навчатися, розвивати свій інтелект і був готовим до творчої самореалізації. Нині держава ставить перед освітянами завдання виховувати компетентну в різних сферах діяльності особистість. Функція педагогічного працівника Нової української школи полягає в його вмінні організувати компетентісне навчання, яке дало б можливість здобувачу освіти отримувати глибокі знання та вміння їх застосовувати в реальному житті. Під час навчання в школі в учня має бути сформована певна сукупність характеристик, які забезпечать йому здатність орієнтуватись у сучасному суспільстві, швидко реагувати на запити часу. Основні державні документи орієнтують педагогів на формування життєвих компетентностей. Зокрема, дослідники [10, с. 92] виділяють конкретні компетенції, якими повинен оволодіти здобувач освіти при закінченні середньої школи, а саме: а) динамічно орієнтуватись у мінливих життєвих ситуаціях, уміти самостійно здобувати необхідні йому знання, уміти застосовувати їх на практиці для вирішення різноманітних проблем; б) уміти виділяти з-поміж різноманітних життєвих проблем ті, які потребують вирішення насамперед, та, оволодівши сучасними інформаційними технологіями, знаходити шляхи їх раціонального розв'язання; в) уміти грамотно працювати з інформацією, правильно розподіляючи навчальні сили та обираючи навчальні засоби;

*© Слободенюк Л. І.

г) бути комунікабельним та без страху йти на контакт у різних соціальних групах, уміти виходити з конфліктних ситуацій; д) самостійно працювати над розвитком власної фізичної, емоційної, психологічної, інтелектуальної, гносеологічної сфер.

Життєва компетентність стає найвагомішим чинником формування особистості й розглядається нині як необхідна умова її самоактуалізації, тому визначення ролі практичного психолога у формуванні та удосконаленні життєвої компетентності учасників освітнього процесу є актуальною.

Наукові дослідження А. Белкіна, Н. Вербицької, Т. Волобуєвої, В. Вдовенко, В. Кривенко, В. Марченко доводять, що життєвий (вітагенний) досвід є інформацією, що знаходиться в стані постійної готовності до актуалізації в освітньому процесі. Вони запропонували впровадження інноваційних вітагенних технологій як дидактичних технологій навчання в шкільну практику і способів активізації інтелектуального та навчального потенціалу особистості. Вітагенне навчання в сучасній школі засноване на актуалізації життєвого досвіду особистості, її інтелектуально-психологічного потенціалу в освітніх цілях [1; 2; 4-6; 11].

Науковці у своїх працях [1; 4; 5; 11] обґрунтували застосування вітагенних технологій навчання як універсального способу збагачення процесу засвоєння матеріалу різних дисциплін. Проте проблема використання вітагенних технологій у роботі практичних психологів освітніх закладів залишається не вивченою.

Мета статті полягає в розкритті сутності вітагенного навчання та з'ясуванні особливостей застосування вітагенних технологій у роботі практичного психолога навчального закладу.

Загальні аспекти життєвої компетентності досить ґрунтовно висвітлені в працях І. Єрмакова, Г. Нессен, О. Овчарук, Л. Сохань, Д. Пузікова та ін. [9; 17; 18]. І. Єрмаков, Д. Пузіков та Г. Нессен зазначають, що життєва компетентність є складним утворенням й охоплює знання, уміння та навички; життєтворчі здібності; життєвий досвід; життєві досягнення особистості; уміння орієнтуватися в соціальних ситуаціях; здатність обирати адекватні та ефективні способи розв'язання життєвих проблем; знання своїх особистих якостей, переваг і недоліків; здатність до самовдосконалення та самозмін; здатність розуміти та правильно оцінювати інших людей, установлювати з ними адекватні форми спілкування, виявляти толерантність у відносинах; уміння керувати собою й обставинами свого життя; здатність особистості до життя (здатність перебувати в соціумі й відповідно діяти) [8; 9].

Життєва компетентність розвивається на основі всього життєвого досвіду людини й включає розумові, емоційні, психологічні й духовні якості, ціннісні орієнтації, мистецтво жити, запорука життєстійкості та життєздатності особистості. Життєва компетентність – це, передусім, здатність особистості вирішувати проблеми у всіх сферах життєдіяльності, виконувати життєві й соціальні ролі, що ґрунтуються на життєтворчих знаннях, уміннях і навичках, життєвих досягненнях. Життєва компетентність передбачає здатність особистості не лише до необхідних вчинків за певних обставин, які створені або нав'язані людині культурними та соціально-історичними умовами її життєдіяльності, вона зумовлює здатність особистості визначати, наближати та здійснювати життєві події, які не могли б відбутися без її активного втручання [12; 13].

Дослідники І. Бех, В. Ляшенко, Т. Поніманська розглядають становлення життєвої компетентності як процес засвоєння моральних норм, духовних цінностей, стереотипів, вироблених суспільством, у результаті чого формується система внутрішніх регуляторів, морально-ціннісне ставлення до життя [16].

Л. Сохань розглядає життєву компетентність як комплекс певних особистісних якостей, що забезпечують продуктивне життєздійснення особистості. Вона, на наш

погляд, найкраще розкрила структуру життєвої компетентності, а саме: 1) знання; 2) уміння й навички (теоретичні знання включають наукові (знання про світ, закони життя, про себе) та життєву мудрість, яка разом з нормами поведінки складає також і практичні знання та вміння й навички); 3) життєтворчі здібності (аналітичні, поведінкові, прогностичні); 4) життєвий досвід (складається з усвідомленого та неусвідомленого індивідуального досвіду й творчого використання й наслідування досвіду інших осіб); 5) життєві досягнення (особисте щастя, соціальний статус, самореалізація) [17].

Отже, розвиток життєвої компетентності в умовах Нової української школи вимагає використання таких освітніх технологій, які б активізували освітній процес, спираючись на життєвий досвід здобувачів освіти. І такими технологіями, на наш погляд, є технології вітагенного навчання — сукупність прийомів, що забезпечують реалізацію освітніх завдань з опорою на вітагенний досвід.

Термін «вітагенний досвід» («vita» – лат. життя; «genes» – грец. народжений) увів у педагогіку А. Белкін у 1995 р. Вітагенний досвід – це результат процесу накопичення життєвого досвіду, який став особистісно значущим для індивіда. Сукупність знань, почуттів, вчинків, що відображають світогляд особистості на певних стадіях її розвитку вчений представив як вітагенну інформацію, яка є основою вітагенного досвіду. Процес накопичення вітагенного досвіду йде безперервно протягом усього життя людини [1; 2].

А. Белкін розглядає життєвий досвід і досвід життя, як різні поняття. Життєвий досвід він представив, як інформацію, що стала надбанням особистості, відкладена в резервах довгострокової пам'яті, що знаходиться в стані постійної готовності до актуалізації в адекватних ситуаціях. Це своєрідний сплав думок, знань, емоцій, вчинків, які пережив і набув індивід. Досвід життя – це вітагенна інформація, яка не «пережита» людиною, а лише пов'язана з її поінформованістю про ті чи інші сторони життя й діяльності, але яка не має для неї достатньої цінності [1].

Перехід вітагенної інформації у вітагенний досвід проходить через декілька стадій.

1 стадія - первинне сприйняття вітагенної інформації. Особистість сприймає інформацію неосмислено, нерозчленовано і недиференційовано.

2 стадія - ціннісна фільтрація інформації. Особистість визначає значущість отриманої інформації. Відбувається відсіювання інформації.

3 стадія - настановча. Особистість усвідомлено і цілеспрямовано створює установку на запам'ятовування інформації з визначеним терміном «зберігання». Терміни збереження інформації залежить від її значущості, життєвої та практичної цінності для індивіда [1].

А. Белкін із своїми учнями виділив рівні запам'ятовування вітагенної інформації, які можуть постійно взаємодіяти між собою:

Перший рівень – операційний. Установка на слабе запам'ятовування інформації.

Другий рівень – функціональний. Установка на більш тривалі терміни збереження інформації.

Третій рівень – базовий. Установка на тривале запам'ятовування інформації [1; 2].

Ці дослідження можуть бути використані як важливе джерело навчання з опорою на вітагенний досвід школярів.

Вітагенне навчання – це навчання, яке ґрунтується на актуалізації життєвого досвіду особистості, її інтелектуально-психологічного потенціалу з освітньою метою. Це навчання з активною взаємодією всіх суб'єктів освітнього процесу, де учень виступає в ролі рівноправного учасника пізнавальної діяльності [1].

Науковці [1; 6; 11] теоретично й на практиці обґрунтували застосування голографічного методу проєкції в навчанні як систему освітніх способів, технологій, спрямовану на розгляд вітагенної інформації в багатовимірному просторі в трьох

проекціях:

- вітагенна проекція – вітагенна інформація, затребувана вчителем у процесі навчання для підготовки до викладу нового знання. Вектор: учень-знання-учитель;
- стереопроєкція – інформація, що йде від учителя, який використовує вітагенну інформацію учнів. Вектор: учитель – знання – учень;
- голографічна проекція – інформація, що йде від будь-якого додаткового джерела.

А. Белкін, Т. Волобуєва виділяють такі вітагенні технології з голографічними проекціями в контексті компетентісного навчання:

- прийом стартової актуалізації життєвого досвіду учнів;
- прийом випереджаючої проєкції викладання;
- прийом додаткового конструювання;
- прийом тимчасової просторової змістовної синхронізації освітніх проєкцій;
- прийом вітагенних аналогій в освітніх проєкціях;
- прийом вітагенного натхнення об'єктів живої й неживої природи та голографії освітнього процесу;
- технологія творчого синтезу освітніх проєкцій;
- технологія творчого моделювання ідеальних освітніх об'єктів [2; 5; 6].

Психологічний супровід вітагенного навчання з голографічним підходом організовується з метою створення умов для саморозвитку й самореалізації здобувачів освіти, удосконалення актуалізації їхнього життєвого досвіду. Розглянемо детальніше застосування вказаних інноваційних вітагенних технологій у роботі практичних психологів навчальних закладів (табл. 1).

Таблиця 1

Аспекти застосування вітагенного навчання з голографічним підходом у роботі практичного психолога

№ п/п	Назва вітагенних технологій із голографічними проєкціями	Зміст вітагенної технології	Зміст роботи практичного психолога
1	2	3	4
1	Прийом стартової актуалізації життєвого досвіду учнів.	Дає можливість: - з'ясувати, яким запасом знань на рівні повсякденної свідомості володіють учні, перед тим, як вони одержать необхідний запас освітніх (наукових) знань; - визначити інтелектуальний потенціал як окремих учнів, так і колективу в цілому; - створити психологічну установку на одержання нової інформації; - використовувати отриману інформацію для створення проблемної ситуації. [2, с.84].	Діагностування: - пізнавальної сфери учнів з метою актуалізації вітагенного запасу практичних умінь, навичок у освітньому процесі; - уявлень про майбутню професійну діяльність; - показників самооцінки. Складання корекційних програм з метою актуалізації вітагенного досвіду особистості націлених на: - актуалізацію експліцитної та імпліцитної пам'яті. Експліцитна пам'ять – це довільна і свідомо актуалізація зафіксованого досвіду. Імпліцитна пам'ять не включає свідому і довільну актуалізацію досвіду. Це наявна, невизначена, несвідомо пам'ять [15]; - готовність до самоактуалізації, до рефлексії;

Продовження табл. 1

1	2	3	4
			- уміння ставити проблемні питання у вигляді опису якоїсь життєвої ситуації; - підтримку впевненості у власній унікальності; - визнання цінності свого життєвого досвіду й співбесідника; - переконання в значущості використання минулого досвіду як можливостей розв'язання суперечностей у неконфліктний спосіб; - отримання досвіду вирішення складних ситуацій; - ініціативу до самозмін на основі нового життєвого досвіду.
2	Прийом вітагенного натхнення об'єктів живої і неживої природи й голографії освітнього процесу	Дає можливість «олюднити» об'єкти живої й неживої природи, спираючись на свій життєвий досвід, матеріал від учителя та додаткову інформацію [2, с. 86].	Психологічна корекції з використанням методів: - <i>арттерапії</i> – терапія образотворчим мистецтвом з метою впливу на психоемоційний стан людини. Арттерапія надає можливість особистості виразити себе «іншими голосами»: рухами, кольором, формою, пластикою, глиною, ландшафтом. - <i>Казкотерапії</i> - метод, що використовує казкову форму для інтеграції особистості, розвитку її творчих здібностей, розширення свідомості, вдосконалення взаємодій з навколишнім світом. - <i>Лялькотерапії</i> – казка відтворюється не тільки у вербальній формі, а й у вигляді вистави ляльок [15]. Мета: - усвідомлення своїх потенціалів, можливостей і цінностей свого життєвого досвіду; - пізнання різних стилів світогляду; - усвідомлення творчих взаємодій з світом; - усвідомлення власних позицій поведінки, необхідних для соціалізації; - ідентифікація власного «Я» з казковими персонажами, пізнання чарівних загадкових проявів життя;

Продовження табл. 1

1	2	3	4
			- отримання життєвого досвіду спілкування через рольову дію казкового героя.
3	Прийом ретроспективного аналізу життєвого досвіду з розкриттям його зв'язків у освітньому процесі	Застосовується в тих випадках, коли необхідно використовувати аналітичні спроможності й уміння учнів співвідносити ціннісну освітню інформацію з запасом вітагенної інформації й робити необхідні в освітніх цілях висновки [1].	Використання в роботі <i>біографічного методу</i> - системи засобів дослідження, діагностики, корекції та проєктування життєвого шляху людини. Біографічний метод – це особливий концептуальний підхід до вивчення особистості, заснований на уявленні про те, що особистість є «продуктом» власної біографії чи історії свого життя [14, с.133]. <i>Мета:</i> - використання аналітичних здібностей та умінь учнів шляхом зіставлення своїх уявлень про ідеальну особистість з еталонами, які змальовані в творах літератури, кіно, тощо. - знаходження у фактах власного життєвого досвіду (автобіографії) підтвердження або заперечення освітньої значущості інформації, отриманої від учителя; - розкриття освітньої цінності життєвого досвіду учнів; - осмислення власного життєвого шляху як джерела внутрішніх ресурсів та перетворення негативного досвіду в стимул до подальшого розвитку особистості.
4	Прийом додаткового конструювання незавершеної освітньої моделі	Його формула: «Я пропоную вам ідею - незакінчений твір. Ваше завдання: доповнити, наситити змістом. Опора - на ваш життєвий досвід» [2, с. 85]	Використання при діагностичній та корекційній роботі <i>методики «Незакінчені речення»</i> з метою виявлення: - життєвих цілей, цінностей, значимих переживань; - ставлення дитини до своїх власних здібностей; - мотивів майбутнього професійного вибору і ставлення до майбутнього визначення; - нереалізованих можливостей та перспектив подальшого життєвого розвитку особистості; - ставлення до тих аспектів життя, які не вдалося розвинути через різні причини.

Продовження табл. 1

1	2	3	4
5	Прийом вітагенних аналогій в освітніх проєкціях	Визначає інтелектуальний потенціал як окремих учнів, так і колективу в цілому, створює психологічну установку на отримання нової інформації [1, с. 6].	<i>Ігрові технології:</i> дидактичні системи використання різноманітних ігор, під час виконання яких формуються уміння розв'язувати завдання на основі вітагенної інформації (театралізовані, ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, розв'язання практичних ситуацій і задач тощо). <i>Тренінгові технології:</i> система діяльності для відпрацювання певних алгоритмів розв'язання життєвих ситуацій (психологічні тренінги інтелектуального розвитку, спілкування, розв'язання креативних завдань).
6	Технологія творчого моделювання ідеальних освітніх об'єктів	Формує в учнів художню мову, навички в її художньо-голографічному зображенні [1].	
7	Технологія творчого синтезу освітніх проєкцій	Головна мета такої технології - формування в учнів художнього мовлення й способу епохи, навичок її художньо-голографічного зображення. Дає можливість використовувати життєвий досвід учнів у історичних проєкціях [2, с. 88].	Використання медіатехнологій, як методів групового психотерапевтичного навчання: кінотренінг (кінотерапія, фільмотерапія), медіаосвіта, відеолекторій, тренінг медійної грамотності, психологічний дискусійний кіноклуб тощо. <i>Кінотерапія</i> є різновидом арттерапії й використовує виховну функцію мистецтва та є своєрідною формою рефлексії щодо кіносюжету [15]. Мета: - формування всебічно розвиненої особистості засобами кіномистецтва, що дає змогу започаткувати процеси самопізнання й побачити те, що відбувається в її власному житті; - розуміння власних почуттів та емоційного стану інших людей; - обговорення життєвих ситуацій та шляхів їх розв'язування.

Таким чином, вітагенні технології з голографічними проєкціями можуть успішно використовуватись у роботі шкільних практичних психологів як універсальний спосіб збагачення освітнього процесу, як засіб активізації інтелектуального та навчального потенціалу школярів.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у висвітленні результатів упровадження вітагенних технологій з голографічними проєкціями шкільними практичними психологами в освітньому процесі.

Література:

1. Белкин А. С., Вербицкая Н. О. Витagenное образование в си-стеме педагогического знания (витagenная концепция личности). *Педагогическое образование в России*. 2007. № 1. С. 26-32. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/vitagennoe-obrazovanie-v-sisteme-pedagogicheskogo-znaniya-vitagennaya-kontseptsiya-lichnosti>
2. Белкин А. С. Основы возрастной педагогики: учеб. пособие. М.: Издательский центр «Академия», 2000. 192 с.
3. Вдовенко В. Використання технологій вітагенного навчання при викладанні математики в школі. *Наукові записки (Серія: Педагогічні науки)*. 2014. Випуск 2. С. 40-45.
4. Вербицкая Н. О. Образование взрослых на основе их жизненного (витagenного) опыта. *Педагогика*. 2000. № 6. С. 14-19.
5. Волобуева Т. Вітагенні технології компетентнісного навчання. *Відкритий урок*. 2007. № 11. С. 8-13.
6. Волобуева Т. Вітагенні технології компетентнісно орієнтованого навчання. *Управління освітою*. 2011. № 7. С. 7-9.
7. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. *Нормативно-правове забезпечення освіти: державні стандарти, програми, положення*. Харків: Основа, 2006. Ч. 6. 144 с.
8. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: науково-методичний посібник / І. Г. Єрмаков та ін. Запоріжжя: Центрпрон, 2005. 640 с.
9. Життєві кризи особистості: методичний посібник: у 2 ч. / В. М. Доній, Г. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков та ін. Київ: ІЗМН, 1998. 392 с.
10. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Н. М. Бібік та ін.; за ред. О. В. Овчарук. Київ: [К.І.С.], 2004. 111 с.
11. Кривенко В. А. Опора на витagenный опыт как средство развития познавательного интереса младших школьников (на материале предметов естественно-научного цикла): дис. ... канд. пед. наук: 10.00.01 / Екатеринбург, 2001. 185 с.
12. Лисогор Л. Життєва компетентність як умова самореалізації особистості. URL: <http://nauka.udpu.org.ua/wp-content/uploads/2013/12/Visnuk-47.pdf>.
13. Нишета В. А. Життєва компетентність особистості: до питання створення функціональної моделі. URL: http://bdpu.org/sites/bdpu.org/files/ifsk/nischeta_pdf/2008_2.pdf
14. Оноприенко В. И. Биографический метод в психологии и социологии *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія*. 2010. № 2. С. 130-136.
15. Основы психологии: підруч. / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. Київ: Либідь, 1996. С. 46-92.
16. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підруч. 3-тє вид., випр. Київ: Академвидав, 2015. 448 с.
17. Сохань Л. Життєва компетентність у технології життєздатності. Київ: Контекст, 2000. 672 с.
18. Сохань Л. В., Єрмаков І. Г., Несен Г. М. Життєва компетентність особистості: науково-методичний посібник. Київ: Богдана, 2003. 520 с.

Slobodenyuk L. I.

ASPECTS OF APPLICATION THE VITAGENIC TEACHING WITH THE HOLOGRAPHIC APPROACH IN THE WORK OF A PRACTICAL PSYCHOLOGIST

The article presents the analysis of leading research psychological and pedagogical approaches in order to define the essence of the concept of «the vital competence», defines and describes its structure. The essence of such concepts as «life experience», «the experience of life», «the vitagenic teaching» and «technology of the holographic method» is revealed also in details.

The technologies of vitagenic teaching are presented as the sum of techniques that provide the realization of educational tasks based on life experience. It is substantiated the application of vitagenic technologies of teaching as a universal way of the enrichment of the process of assimilation the material of different subjects in the context of competent approach.

The achievement of Belkin's work was analyzed as for the memory levels and the vitagenic information transition as well as vitagenic experience. The types and content of holographic projection have been disclosed: the starting mainstreaming of pupils' life experience; the reception of the leading projection of teaching; the techniques of the additional construction; the techniques of timeline spatial meaningful synchronization of the educational projection; the techniques of vitagenic analogies in the

educational projection; the techniques of the vitagenic inspiration of animate and inanimate objects and the holographic educational projects; the techniques of creative synthesis of the educational projection; the techniques of creative ideal modelling of the educational projection.

It is shown that introduction of innovative vitagenic techniques as didactic teaching techniques is founded on life experience mainstreaming, its intellectual and psychological capacity for educational purposes. And, in particular, psychological support for vitagenic teaching is provided with a purpose to create conditions for self-development and self-fulfillment of students.

It is proved the efficiency of application the vitagenic teaching with the projections in the work of a practical psychologist.

Key words: vital competence, vitagenic information, vitagenic experience, vitagenic teaching, technologies of holographic method.

Дата надходження статті: «25» вересня 2019 р.

УДК 373.3/.5.048:331.548](091)(410)»192»

Tymenko M. M.*

TRENDS AND INNOVATIONS IN SCHOOL EDUCATION OF THE UK

The author highlights major trends and innovations in school education of the UK. The author describes certain factors shaping the trends in education, in particular there are three factors that affect UK education. Different official documents and reports of the UK have been analyzed and major outcome have been written. The Department of Education of the UK created the conditions that the impact of the development of the major trends and innovations on education standards is varied, reflecting different levels of investment, access to high quality broadband and teacher support. Innovative education and training is focused on the formation of a person's social and adaptive readiness through the development of creativity, different forms of thinking, the ability to cooperate. Specific features of innovative education are openness to the future, the ability to predict on the basis of constant reassessment of values, orientation to constructive actions in new situations, which is ensured through the development and implementation of educational innovations. The main trends and innovations in the UK described in the article are: crowdsourced classes, cultural immersion, environmental impact, appreciating the arts, human intelligence, digital responsibility, life skills and workforce preparation, innovating pedagogy, computational thinking, student-led learning, collaborative classrooms, connecting guardians and schools, emerging technologies. STEM education has also been described as one of the main trends in school education of the countries in the UK. The author describes STEM subjects as a central plank in developing the UK's skills base. STEM in education begins with the early development of mathematical and scientific ideas in pre school education which are built upon in primary and post primary education. The pupils in the post primary sector all study mathematics to age 16 while they may choose from a variety of inter-related science/technology courses providing pupils not only with knowledge of the subjects, but also develop investigative and problem-solving skills and an understanding of their application in the real world and their impact upon society.

Key words: trends, school education, innovations, UK, development.

Problem statement. At the present stage, improving the quality of Ukraine's secondary education system has been a top priority. To achieve this goal, the content of education, forms and methods of organizing the educational process, improvement of the monitoring of the results are being updated. The appearance of new trends and innovations in education is caused by the fast development in digital and technological spheres and the need to develop necessary skills and resilience.

*© Tymenko M. M.